

Inhoud

De leerlingen hebben in les 1 de vijf stappen van het probleemoplossen herhaald die ze in groep 6 hebben geleerd. In deze les leren de leerlingen de zesde stap: wat zijn de gevolgen? De leerlingen denken na over de gevolgen van een gekozen oplossing. De klas maakt in deze les gebruik van het voorbeeld uit les 1.

Doel

- De leerlingen kunnen bedenken welke gevolgen een gekozen oplossing kan hebben.

Materiaal

- Digibord
- Ingevuld lesblad 1a en 1b
- Lesblad 2a
- De probleemoploskaart
- Strookje 6 voor de probleemoploskaart: Wat zijn de gevolgen?
- Luisterboek Meester Jaap, hoofdstuk 15: *Meester Jaap en het spekkiesmysterie* van Jacques Vriens

De les

Introductie

Deze les gaat over de zesde stap die nodig is om problemen op te lossen: Wat zijn de gevolgen? Begin de les door de vijfde stap nog even te repeteren. Vraag waarom het ook al weer zo belangrijk is om voor een probleem meerdere oplossingen te bedenken. Dan introduceert u stap 6. Misschien kunnen de leerlingen zelf bedenken wat die stap kan zijn. Laat vervolgens strookje 6 zien: Wat zijn de gevolgen? Schuif het in de probleemoploskaart. U kunt deze stap op de volgende manier toelichten:

In stap 5 hebben we veel verschillende oplossingen bedacht. Hoe kom je nu te weten welke oplossing je moet kiezen? Dat kan door eerst te bedenken wat er zou gebeuren als je die oplossing zou uitvoeren. We denken dan na over de GEVOLGEN.

Controleer voor de zekerheid of alle leerlingen dit woord kennen en sta daar zo nodig uitgebreider bij stil.

Natuurlijk kun je nooit zeker weten wat er gebeurt als je een van de oplossingen uitprobeert. Maar je kunt er wel vooraf over nadenken en de gevolgen op die manier een beetje inschatten. Dat gaan we doen in deze les.

Aan de slag

Opdracht 1 Hoe was het ook al weer?

Bij deze opdracht zet de klas met u stap 2 tot en met 5 nog een keer op een rij. Dit gebeurt door op basis van het probleem van Ruth een voorbeeld uit te werken op het bord.

1. Laat de leerlingen de ingevulde lesbladen 1a en 1b van de vorige les voor zich nemen.
2. Werk vervolgens een voorbeeld uit op het bord. NB: het verhaal van Ruth komt ook in de volgende les terug. Het is handig om het voorbeeld dat u met de klas uitwerkt te bewaren. Laat, als het even kan, de aantekeningen op het bord staan of schrijf deze over. Of overweeg om bij deze opdracht gebruik te maken van de flip-over, waarvan u de bladen immers makkelijk kunt bewaren.
3. Schrijf de volgende kopjes op het bord:

probleem gevoelens doel oplossingen gevolgen

4. Vraag de leerlingen wat ze op lesblad 1a en 1b van de vorige les hebben genoteerd. *Wat was ook alweer het probleem? Welke gevoelens hebben Ruth, Daniëlle en Loes volgens hen? Welk doel hebben de leerlingen bepaald? En welke oplossingen hebben ze verzonnen?* Laat een paar leerlingen vertellen wat zij hebben opgeschreven. Kies nu één voorbeeld om met de klas samen uit te werken. Schrijf probleem, gevoelens, doel en oplossingen op het bord of op de flip-over.

lesblad 2a

Schrijf hieronder twee oplossingen op die je hebt bedacht voor Ruth (kijk op lesblad 1b). Schrijf in elk geval drie mogelijke gevolgen van elke oplossing op.

Daarna ga je de gevolgen beoordelen. Dat doe je door sterretjes te zetten in het lege vakje:

- *** dit is het gevolg waarvan je denkt dat dit bijna zeker gebeurt
- ** dit is het gevolg dat misschien ook kan gebeuren
- * dit is het gevolg dat waarschijnlijk niet zal gebeuren

Oplossing 1 _____

gevolg van deze oplossing kan zijn: _____

gevolg van deze oplossing kan zijn: _____

gevolg van deze oplossing kan zijn: _____

Oplossing 2 _____

gevolg van deze oplossing kan zijn: _____

gevolg van deze oplossing kan zijn: _____

gevolg van deze oplossing kan zijn: _____

Les 2

Tip

- Zijn er problemen in de klas of komt een leerling bij u voor hulp? Gebruik dan eens de stappen van het probleemoplossen. Vraag wat het probleem is, wat de leerling voelt en wat hij voor doel heeft. U kunt samen nagaan welke oplossingen er te bedenken zijn.
- U kunt de leerlingen tijdens en aan het einde van de les een keer het emotiekaartje (dat hun eigen gevoel weergeeft) neer laten zetten.

Opdracht 2 Een blik in de toekomst

Bij deze opdracht bedenkt de klas wat de gevolgen zijn van de oplossingen die voor Ruth zijn bedacht tijdens de vorige les.

1. Nodig de klas nadrukkelijk uit om bij het voorbeeld dat op het bord staat zoveel mogelijk gevolgen te bedenken van elke oplossing die genoemd is. Om de leerlingen op gedachten te brengen kunt u gebruikmaken van de volgende vragen:

- Als Ruth deze oplossing kiest, welke gevolgen zou dat kunnen hebben?
- Als Ruth deze oplossing kiest, hoe zou Loes zich dan voelen? En Daniëlle?

Probeer de leerlingen niet alleen te laten nadenken over de gevolgen op de korte termijn, maar ook op de lange termijn. Dat kan met vragen als:

- Wat zou er later kunnen gebeuren?
- Hoe zouden Ruth, Daniëlle en Loes zich later voelen?
- Wat zou Ruth later kunnen doen?

2. Deel lesblad 2a uit. Geef de leerlingen de opdracht om nu zelf van twee van de oplossingen die ze de vorige les hebben bedacht ten minste drie mogelijke gevolgen te beschrijven.

Opdracht 3 Kansen inschatten

Bij deze opdracht gaan de leerlingen bij hun oplossingen inschatten welke gevolgen volgens hen het meest waarschijnlijk zijn. Ook nu kunt u samen met de klas eerst een voorbeeld op het bord uitwerken. Zeg dat deze opdracht belangrijk is voor de volgende les. Dan gaan de leerlingen namelijk kiezen welke oplossing de beste is.

1. Laat de leerlingen nadenken over de mogelijke gevolgen van twee oplossingen die zij op lesblad 1b hebben opgeschreven.
2. Vervolgens gaan zij de gevolgen beoordelen. Ze doen dit met sterretjes:
 - *** dit is het gevolg waarvan ze denken dat dit bijna zeker gebeurt
 - ** dit is het gevolg dat misschien ook kan gebeuren
 - * dit is het gevolg dat waarschijnlijk niet zal gebeuren

Opdracht 4 Wie heeft die spekkies gestolen?

Deze opdracht kunt u doen als u over het verhaal Meester Jaap en het spekkiesmysterie beschikt. De opdracht gaat over probleemoplossen. De leerlingen bespreken dit aan de hand van het verhaal.

1. Vertel het verhaal van *Meester Jaap en het spekkiesmysterie* en het probleem dat er in voorkomt. Kies het volgende fragment uit: Sinds een paar dagen verdwijnen er spekkies uit de klas van meester Jaap. (...) 'Als we elkaar niet meer kunnen vertrouwen, dan ga ik net zo lief naar huis.'

2. Behandel met de leerlingen stap 1 tot en met stap 4 van het probleemoplossen.

Stap 1: Word rustig en denk na.

Stap 2: Wat is het probleem? Antwoord: *Uit de la van meester Jaap verdwijnen steeds spekkies. Wie zou daar achter kunnen zitten?*

Stap 3: Welke gevoelens spelen een rol?

Rolf en Jeroen: *nieuwsgierig*

Benjamin: *boos, geïrriteerd*

Johan en Freek uit groep 8: *verbaasd*

Lieke en Eva: *woedend*

Meester Jaap: *teleurgesteld, boos*

Stap 4: Wat is het doel voor meester Jaap? Antwoord: Erachter komen hoe de spekkies kunnen verdwijnen, maar op zo'n manier dat niemand heel boos wordt omdat de meester hem of haar verdenkt van diefstal.

Opdracht 5 Hoe loopt het verhaal af?

Deze opdracht kunt u doen als u over het boek Meester Jaap en het spekkiesmysterie beschikt.

1. Laat de leerlingen eerst op een kladpapiertje zoveel mogelijk oplossingen voor het spekkiesprobleem opschrijven (Stap 5 van het probleemoplossen).
2. Laat ze vervolgens één oplossing uitkiezen. Met deze oplossing schrijven ze zelf een eind aan het verhaal over het spekkiesmysterie.
3. Wat gebeurt er in het verhaal als ze deze oplossing kiezen, met andere woorden: wat zijn de gevolgen? (Stap 6 van het probleemoplossen). Hoe loopt hun verhaal nu af?
4. Laat een paar leerlingen hun verhaal aan de anderen voorlezen. De leerlingen zullen dan merken dat anderen stap 5 en 6 steeds op een andere manier zetten. Wijs er eventueel op dat verschillende oplossingen verschillende gevolgen kunnen hebben.